

Deti MIX klubu krásia spoločný priestor

Detský fond Slovenskej republiky vyhlásil výtvarnú súťaž „Farebné miesta“ alebo podme sa rozprávať o nás v Mestskej časti Bratislava – Vrakuňa. Slávnostné vyhlásenie výsledkov súťaže a otvorenie výstavy bolo 13. októbra 2006 v priestoroch MIX klubu na Stavbárskej ulici v Bratislave – Vrakuňi. Víťazné práce vyberala komisia za účasti akademickej maliarky Běly Kolčákovéj.

Súčasťou výstavy bola prezentácia detí z MIX klubu prostredníctvom ich fotografií, na ktorých zobrazujú ľudí, veci, miesta, ktoré majú radi alebo, aj ktorým sa vyhýbajú. Svojím pohľadom na svet prispeli k spoločnému vytvoreniu lepšieho a krajšieho miesta pre seba a ostatné deti. Cieľom bolo v pozitívnom smere zvýšiť záujem miestnej komunity o život detí z rôzneho prostredia. MIX klub je nízko-rahové zariadenie dostupné bez registrácie, poplatkov a bez obmedzenia. Je určené pre neorganizované skupiny detí a mládeže vo veku 6 až 18 rokov pohybujúce sa najmä v rizikovitom prostredí. Ide najmä o mladých ľudí z málopodnetného prostredia, ktorí trávajú väčšinu voľného času na uliciach. Deťom tak poskytuje možnosť zmysluplne tráviť voľný čas a v prípade potreby aj sociálnu pomoc.

Témou výstavy bola rozmanitosť medzi ľuďmi, nielen vo farbe pleti, národnosti, vierovyznaní, ale aj v záujmoch, cieľoch, aktivitách. Deti z MIX klubu, zo základných škôl Žitavská, Rajčianska, Podzáhradná, Bieloruská a Centra detskej tvorivosti, maľovali obrázky na témy: priateľstvo, tolerancia, farebný svet, farba pleti nás nerozdeľuje, stop rasizmu. Niektoré namaľované obrázky opäť namaľujeme na steny spolu s deťmi vo Vrakuňi a takýmto „farebnými miestami“ skrášlime spoločný priestor. Detský fond SR už šiesty rok pracuje v rámci MIX klubu s deťmi v tejto lokalite.

Alena Syneková
Detský fond SR

Násilie nie je nezničitelný fenomén

Násilie je stále silný negatívny fenomén tohto sveta. V decembri 1999 vyhlásilo Valné zhromaždenie OSN 25. november za Medzinárodný deň boja proti násiliu páchanému na ženách. Tento deň si pripomína aj Slovenská humanitná rada. Prečo práve 25. november? Tento deň od roku 1981 vyhlásili ženské organizácie v Kolumbii na pamiatku sestier Patrie, Minervy a Márie Terezy Mirabalových, aktivistiek v Dominikánskej republike, zavraždených v roku 1960 na pokyn dominikánskeho diktátora R. Trujilla.

Prvý raz sa témy rodovej rovnosti, vrátane aktivít zameraných proti násiliu páchanému na ženách, objavili v Záverečnom dokumente Svetového summitu OSN v roku 2005

Reakciou na tento dokument na Slovensku, bolo prijatie Národného akčného plánu pre prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách na roky 2005 až 2008.

Koncom júla tohto roku ženské mimovládne organizácie v SR pripomenuli vláde, že aktívny prístup k prevencii a odstráneniu násilia na ženách je podmienkou spoločnosti založenej na rodovej rovnosti a dodržiavaní ľudských práv. Slovenská humanitná rada sa plne stotožňuje s týmto názorom. Jej členské organizácie a združenia, ktoré sa zaoberajú aj pomocou ženám a deťom v kríze, ako sú Humanitná spoločnosť Prijatie - Centrum psychosociálnej prevencie v Spišskej Novej Vsi, Centrum ochrany detí v Bratislave, Úsmev ako dar, Občianske združenie Človek v kríze v Nitre, Detské centrum Ružomberok, Detský fond SR, Diakonické charitatívne združenie Rodina v Bernolákove, Hnutie kresťanských rodín, KIDS, Spoločenstvo detí a mládeže, Kultúrne združenie Rómov, Náruč - na pomoc deťom v kríze, Slovenské krízové centrum Dotyk v Beckove a ďalšie, sa podieľajú aj na prevencii násilia na ženách.

SHR berie vážne aj svedectvo štatistík, že 29 percent žien v SR má skúsenosť s násilím páchaným partnerom, že 40 percent žien zažilo niektorú z foriem sexuálneho násilia nehovoriac, koľko prípadov násilia na ženách a deťoch sa skončilo ich smrťou. Predpokladom odstránenia tohto násilia sa však musí stať razantný prístup, nulová tolerancia voči domácejmu násiliu, efektívne využívanie nástrojov spomínaného Národného akčného plánu, a to podľa štandardov Európskej únie. Významnejšiu rolu by mala zohrávať aj osвета a médiá. Pre Slovenskú humanitnú radu preto programy a aktivity zamerané proti násiliu na ženách a deťoch sú a zostanú medzi jej prioritami.

Ivan Sýkora
prezident Slovenskej
humanitnej rady

Vyhlásenie Daru roka 2006

Slovenská humanitná rada pozvala v posledný októbrový deň do Domu novinárov zástupcov médií, svojich priaznivcov a priateľov, aby ich informovala o vyhlásení už 11. ročníka prestížneho morálneho ocenenia Dar roka 2006. Úvodné slová patrili prezidentovi SHR Ing. Ivanovi Sýkorovi, ktorý v krátkosti pripomenul históriu tohto ojedinelého ocenenia najlepších z najlepších, ktorí nezištne pomáhajú ľuďom v ťažkých životných situáciách, v krajnej núdzi, či v ohrození života. Zdôraznil, že ide predovšetkým o to, aby vysoko humánne činy, hrdinské skutky či dobrovoľnícke verejnoprospešné aktivity firiem, jednotlivcov a kolektívov nezapadli do za-

Interview prezidenta SHR Ivana Sýkoru s redaktorkou Slovenského rozhlasu o Dare roka.

budnutia. Práve naopak, pripomenul, že si zaslúžia verejnú pochvalu a aspoň morálne ocenenie v podobe pamätnej sklenenej plastiky s tromi orieškami. Záleží od všetkých, ktorí sa s takýmito ľuďmi a ich humánny-

mi činmi stretli, aby na to upozornili a navrhli nominovať ich na ocenenie Dar roka 2006. Dôstojný pán farár Marián Červený, člen Čestnej komisie Daru roka povedal, že v tejto súvislosti nemusíme hovoriť iba o „mediálnych trhákoch“, ale stačí spomenúť obyčajnú ľudskú pomoc a spolupatričnosť napríklad v rodine – v takej dôležitej súčasti našej spoločnosti.

Nominácie na ocenenie Dar roka 2006 treba posielat' písomne najneskôr do 31. januára 2007 na adresu SHR, Páričkova 18, 821 08 Bratislava. Podrobnejšie informácie a kritériá Daru roka 2006 možno nájsť aj na adrese: www.shr.sk

Viera Antoškova

Konferencia Ľudia ľuďom 2 percentá

Mimovládne organizácie zorganizovali 24. októbra 2006 v Bratislavskom Parku kultúry a oddychu konferenciu, na ktorú pozvali k diskusnému stolu s príjemcami poukázaných prostriedkov z 2 % daní, zástupcov všetkých parlamentných klubov NR SR. Cieľom bolo otvoriť dialóg o postavení mimovládnych organizácií a podpore filantropie na Slovensku, ale najmä odštartovať kampaň Ľudia – ľuďom zameranú proti zrušeniu 2 % asignácie dane z príjmu právnických osôb, zachovanie minimálnej poukazovanej čiastky u fyzických osôb 20 Sk a nezdaniteľnej čiastky 300 tisíc Sk pre neziskové organizácie.

Na konferencii vystúpili známe osobnosti ako Eva Siracká, Anton Srholec, Martin Bútor a ďalší. Okrúhly stôl so zástupcami parlamentných strán moderoval Pavol Demeš. Spomedzi poslancov NR

SR na konferencii vystúpili napríklad: Milan Urbányi (HZDS), Miroslav Číž, (Smer), Valentín Švidroň (SNS), Magda Vášáryová (SDKÚ-DS), József Berényi (SMK) a ďalší. V diskusii s politikmi vystúpili mnohí predstavitelia mimovládnych organizácií, napríklad: Branislav Mamojka, Mária Orgonášová, Viera Dubáčová, Lucia Štasselová, ktorá uzavrela diskusiu slovami: „Dvojpercentná daň nás učí pomáhať, učí nás ako byť solidárni“. Kampaň Ľudia ľuďom 2 % predstavil Filip Vagač. Predmetom kampane bolo viac aktivít, ktoré predstavuje v nasledujúcich riadkoch.

Týždeň aktivít mimovládnych organizácií

Uvedený Týždeň aktivít sa bude konať od 27. novembra do 1. decembra 2006 na celom Slovensku. Má

sprítomniť občianske aktivity vo verejný prospech na verejných priestranstvách miest a obcí a jeho cieľom je upozorniť na to, čo vďaka pôsobeniu mimovládnych neziskových organizácií dostáva celá spoločnosť. Program Týždňa aktivít môžete pomôcť vytvoriť aj vy, zástupcovia občianskych združení a neziskových organizácií, ak pripravíte počas uvedených dní vlastné verejné podujatia, kde budete prezentovať svoju organizáciu a jej aktivity, ktoré vznikli vďaka darom 2 % z daní občanov a firiem. Popis predpokladaných aktivít, ktoré by ste mohli zorganizovať na podporu zachovania asignácie dane (ak budete môcť, uveďte aj približný dátum, miesto a čas podujatia) pošlite na adresu: kampan@ludia-ludom.sk. Všetky zaslané návrhy sa priebežne spracovávajú a sumarizujú. Od 1. novembra 2006 sú k dispozícii na internetovej stránke:

www.ludia-ludom.sk →

Obsah:

Úvodník: Násilie nie je nezničiteľný fenomén	2
Fotostĺpec: Deti MIX klubu krásia spoločný priestor	2
Vyhlásenie Daru roka 2006	3
Konferencia: Ľudia ľuďom 2 percentá	3-4
Duševné zdravie je tak dôležité ako telesné	4
Rodinné skupinové konferencie	5
Biela pastelka	6
Urobme viditeľné aj počuteľným	6-7

Prečo potrebujeme náhradné rodiny	7-8
Napísali nám: Zo stretnutia na Martinských holiach	8
Všimli sme si: Kampaň Svet bez chudoby	8
Aktuálne: Zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť	9
Predstavujeme: Asociácia Premeny a jej združenie Delfin ...	10
Summary	11

Príloha Humanita Plus: 170 rokov starostlivosti o sluchovo postihnutých na Slovensku

Kniha 2 %

Z konferencie vzišla aj ďalšia aktivita: Kniha 2 % - je dôležitou súčasťou kampane za zachovanie 2 % pre verejnoprospešné účely. Môžete sa na nej podieľať aj vy sami a vaša mimovládna organizácia, ak zašlete na adresu: kampan@ludia-ludom.sk čo najpresnejšie krátke zhrnutie aktivít a konkrétnej pomoci, ktorú ste vďaka 2 % mohli vykonať v rozsahu najviac na 1 stránku formátu A4. Je dôležité urobiť tak čím skôr! Informácie, ktoré môžete poslať na uvedenú adresu sa spracovávajú a budú k dispozícii v publikácii, aj na vyššie uvedenej webovej stránke. Môžete poslať aj fotografie, ale len do objemu 1MB (nie viac). Kniha 2 % má byť k dispozícii poslancom NR SR v čase schvaľovania novely zákona o dani z príjmov ako doklad o tom, ako sa používajú 2 % na verejnoprospešné účely. Ak do nej prispete čo najväčší počet neziskových organizácií, Kniha 2 % zachytí rôznorodosť potrieb, ktoré sú pomocou 2 % uspokojované a veríme, že doplní informácie tých, ktorí o užitočnosti 2 % pochybujú. Príklad, ako môže vyzeráť Váš príspevok do uvedenej knihy, tiež nájdete na

www.ludia-ludom.sk. Váš príspevok do tejto knihy možno využiť aj ináč, ak ho zašlete ako krátky list všetkým poslancom „vášho klubu“, napríklad klubu NR SR pre sociálne veci a bývanie, klubu pre zdravotníctvo, či iných poslancov klubov NR SR alebo ak vašich poslancov pozvete medzi vás, aby sa presvedčili o prospešnosti vašich aktivít, aj využívania príspevku z 2 percent z dane.

Na záver konferencie jej účastníci veľkou väčšinou odhlasovali prijatie Výzvy doručenej ešte 24. októbra 2006 predsedovi NR SR, Pavlovi Paškovi, ktorá obsahuje aj:

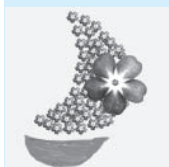
Návrh na zmenu poukázania 2 % z dane

Neziskové organizácie na základe návrhu novely zákona o dani z príjmov predkladajú pozmeňovací návrh, ktorý má skvalitniť a posilniť mechanizmus poukázania 2 % z dane. Navrhujú ponechať možnosť poukázať 2 % z dane aj pre fyzické ako aj právnické osoby bez časového obmedzenia, zachovať minimálne limity na poukázanie 2 % z dane u fyzických osôb

na 20 Sk a právnických osôb na 250 Sk, ďalej aby Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky, ktoré každoročne zverejňuje ročný prehľad prijímateľov, zverejňovalo súčasne aj zoznam právnických osôb, ktoré prijímateľovi poukázali podiel zaplatenej dane vo výške minimálne stotisíc korún. Navrhujú tiež, aby sa v rámci zverejňovania špecifikácie použitia podielu zaplatenej dane upravila lehota z 12 mesiacov na 16 mesiacov a aby prijímatelia boli povinní zverejniť presný zoznam vykonávaných činností uhrádzaných z podielu zaplatenej dane vrátane súm uhradených na ich realizáciu. Ďalší návrh znie: vypustiť v rámci účelov formuláciu slov: podpora športu a ponechať súčasne platné znenie: podpora športu detí, mládeže a osôb zdravotne postihnutých. Ďalej sa navrhuje ponechať nezdaniteľnú sumu tristotisíc korún z podnikateľských príjmov neziskových organizácií. Posledný návrh je, aby prijímatelia boli povinní zverejniť použitie 2 % podielu zo zaplatenej dane v Obchodnom vestníku v termíne určenom zákonom o dani z príjmov.

Margita Škrabáľková

Duševné zdravie je tak dôležité ako telesné

Týždeň duševného zdravia, v ktorom sme si 10. október pripomenuli ako Svetový deň duševného zdravia, už tretí raz vy-

vrcholil Dňami nezábudiek. Od 12. do 14. októbra Liga za duševné zdravie s partnerskými organizáciami a dobrovoľníkmi „predala“ za symbolické sumy v 42 slovenských mestách 120 tisíc kvietkov nezábudiek. Zámerom kampane a zbierky bolo sociálne začlenenie ľudí s duševnými poruchami a prevencia v oblasti duševného zdravia. Do kampane a zbierky sa zapojilo vyše 2500 dobrovoľníkov.

Ako informoval člen správnej rady Ligy Pavel Černák, predajom kvietka nezábudky občania vyjadrili solidaritu s ľuďmi, ktorí trpia duševnými poruchami. Novinkou bola podpora zbierky aj prostredníctvom SMS-správ v cene 30 korún na číslo 830 cez sieť obidvoch mobilných operátorov. Snahou Ligy za duševné zdravie bolo pomôcť ľuďom postihnutým duševnou poruchou, ale

i celej spoločnosti. Podľa MUDr. Pavla Černáka, problémy s duševným zdravím sa vyskytujú v každej štvrtnej rodine. Alternatívou riešenia nedostatku vhodného pracovného a obytného prostredia pre ľudí s duševnými poruchami, by mali byť nové chránené dielne a chránené bývanie, ktorého je málo na celom Slovensku. „Takéto zariadenia sú na to, aby sa správne odhadol pacientov potenciál zaradiť sa späť do spoločnosti“, povedal MUDr. P. Černák.

Celkový výnos zbierky je 2 621 187 Sk, z čoho 30 % prostredníctvom dobrovoľníkov poukáže Liga spolupracujúcim organizáciám na podporu ich činností v oblasti rozvoja duševného zdravia a 25 % z celkovej vyzbieranej sumy bude podľa rozhodnutia Ministerstva vnútra SR možné uhradiť časti nákladov, spojených s organizáciou zbierky. Asi 1,5 milióna korún pôjde na podporu existujúcich a zriadenie nových denných stacionárov a chránených dielní, ako aj podporu organizácií, ktoré sa zaoberajú chránenou prácou, chráneným bývaním poskytujúcim duševne chorým

zmysluplne tráviť voľný čas a pomoc pri znovuzaradení sa do života.

Počas týchto dní Liga pripravuje výzvu na predkladanie žiadostí o podporu projektov, vypracuje aj kritériá, formulár na žiadosť a zriadi odbornú komisiu na posúdenie projektov. Bude tiež informovať o termíne uzávierky žiadostí. Víťazné projekty budú zverejnené na www.dusevnezdravie.sk. Hoci je pravdepodobné, že Liga nebude môcť uspokojiť všetkých žiadateľov o podporu, touto kampanou otvorila na Slovensku ďalšiu tému, ktorá je veľmi aktuálna v Európskej únii a upozornila na ňu verejnosť i štátne inštitúcie, že táto oblasť si vyžaduje zvýšenú pozornosť v rámci sociálnej politiky štátu. Kampan Ligy za duševné zdravie sa úspešne zamerala aj na podporu vzdelávania: vydala a distribuovala tiež jedinečný, stále aktuálny leták: Desatoro o tom, ako byť duševne zdravý. Je poučný pre všetky vekové kategórie spoločnosti a informuje ako sa vyvarovať pred vznikom depresívnych stavov a duševných porúch.

(mš)

Rodinné skupinové konferencie

Takmer niet týždňa, aby sme sa nedopočuli alebo nedočítali o prípadoch zmrzačenia a niekedy aj smrti človeka v dôsledku domáceho násillia. Ak sú deti zneužívané, ak chodia poza školu, je to vážny problém, ktorý sa vyskytuje rovnako na Slovensku, ako aj v iných krajinách. Spoločnosť priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar, pod odborným vedením európskeho odborníka Roberta Van Pageé z Holandska, zavádza, v snahe predchádzať alebo zamedziť hroziacemu domácemu násilliu, metódu rodinných skupinových konferencií (RSK) aj na Slovensku.

Od zneužívaného alebo týraného dieťaťa alebo ženy násilník zvyčajne žiada: „Nehovor o tom nikomu!“. Aby však bolo možné takému dieťaťu alebo aj jeho matke pomôcť, treba o tom naopak hovoriť, ak sa dá, aj medializovať taký prípad. V Holandsku, ako aj v ďalších krajinách Európskej únie sa už dávnejšie osvedčila ako pomoc forma rodinnej skupinovej konferencie. Akonáhle sa začne o násillí hovoriť v širokom rodinnom kruhu, „akoby sa vypol motor domáceho násillia“, uviedol R. Van Pageé na nedávnej návšteve na Slovensku a v Spoločnosti Úsmev ako dar a pokračoval: -V našej krajine na takejto rodinnej konferencii členovia rodiny zostavia plán ako treba ďalej postupovať, aby sa domácemu násilliu zamedzilo.

Transformačné snahy v spoločnosti vyvolali reťazec nevyhnutných zmien aj v oblasti starostlivosti o ohrozené deti, ako aj v oblasti sociálnoprávnej ochrany a prevencie. Do popredia sa kladie práve práca s rodinou s dôrazom na to, aby sa vyňatie dieťaťa z rodiny stalo len najkrajnejším a najmä krátkodobým opatrením. Aby bola pomoc a podpora rodine adresná a dlhodobá, v procese rozhodovania sa ráta s jej priamou a aktívnou účasťou na sanačných opatreniach. Naplnenie týchto požiadaviek v praxi z veľkej časti zahŕňa priamo obsah uvedených rodinných skupinových konferencií, ktoré sú v mnohých krajinách často využívanou metódou sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže.

V tejto súvislosti dávame do pozornosti čitateľom, že v dňoch 19. až 21. septembra tohto roku v hoteli STUPY v Pezinku, sa pod odborným vedením

európskeho odborníka Roberta Van Pageého pripravovalo 32 odborníkov (nezávislých koordinátorov) z celého Slovenska na zavádzanie metódy rodinných skupinových konferencií do praxe aj na Slovensku. Prvé rodinné skupinové konferencie v SR sa uskutočnia do konca tohto roku.

Čo je to rodinná skupinová konferencia?

Je to neformálne stretnutie, na ktorom široká rodina, v ktorej sa vyskytuje problém domáceho násillia, vytvorí plán pre budúcnosť dieťaťa (detí) tejto problémovej rodiny. Takéto stretnutie v širokom rodinnom kruhu má svoj pôvod na Novom Zélande a má stáročnú tradíciu. Jeho koncepcia spočíva na filozofii tzv. rekonštrukčného (nápravného) práva - dôraz sa nekladie na trest, ale nápravu. Počas rodinnej skupinovej konferencie dochádza k presunu zodpovednosti v rozhodovacom procese na členov celej (aj širšej) rodiny, pričom sa prihliada najmä na záujmy, potreby, práva a právom chránené záujmy dieťaťa.

Filozofia rodinnej skupinovej konferencie vychádza z predpokladu, že vo väčšine prípadov je to práve rodina, ktorá vie dieťaťu najlepšie pomôcť a ktorá mu túto pomoc, ochranu, či podporu dokáže najlepšie zabezpečiť. Čiastočne sa tým obmedzí nutnosť zásahov zo strany štátu, profesionálov a zamestnancov odboru sociálnej starostlivosti. Štát je však naďalej povinný poskytovať určitú úroveň služieb a podpory rodinám (so zreteľom na tradičné hodnoty a normy). Doterajšie vysoko pozitívne výsledky v zahraničí potvrdzujú výnimčnosť a úspešnosť tejto metódy.

Na rodinnej konferencii sa zväčša zúčastní 15-18 členov širšej rodiny a zo stretnutia vyplynie niekoľko individuálnych dohôd, ktoré smerujú k „udržaniu oprát“ v problémovej rodine. Po zavedení tejto metódy odborníci priznali, že došlo k pozitívnej zmene, ktorú samotný holandský premiér nazval „sociálnou inováciou“. Je to model, ktorý propaguje „moderné občianstvo“, spôsob, akým zvyšovať demokratickosť s tým, že „dávame ľuďom hlas, silu a právo rozhodnúť“. Ľudia z blízkeho okruhu problémovej rodiny tak môžu zasiahnuť, keď je v rodine kríza. Pomôcť môžu aj vtedy, keď v rodine dieťa vážne ochorie a treba

mu neustále pomáhať. „Rodinná skupinová konferencia je spôsob ako aktivovať ľudí, ktorým osud chorého človeka v ich blízkom okolí nie je ľahostajný“, uviedol R. Van Pageé.

A ako sa koordinátor, ktorý iniciuje a zvoláva rodinnú konferenciu dozvie o probléme v tej-ktorej rodine?

Podnet môže prísť napríklad od sociálnych pracovníkov, ktorí sa v teréne zaoberajú pomocou rodinám, ale ktokoľvek, kto o násillí v rodine vie, môže naň upozorniť. V Holandsku je vyše 200 komunít rôznych národností a aj z nich sa vyberajú koordinátori. Ich úlohou je zvolať rodinnú skupinovú konferenciu, ktorej sa však koordinátor sám nezúčastňuje, pretože na konferencii sú prítomní len členovia širšej rodiny. Vždy sa koná len jedna konferencia a po troch mesiacoch sa dostavia prvé výsledky. Zvyčajne bývajú pozitívne, ako uviedol R. Van Pageé.

Aké sú vaše skúsenosti so spätnou väzbou v nadväznosti na spoluprácu s linkami dôvery, znela naša otázka. Uskutočňuje sa výskum a z Anglicka prišli už prvé výsledky. Až 67 problémových rodín je na tom po konferencii lepšie a výsledky plánov, ktoré vzišli z rodinných konferencií, označili aj odborníci za lepšie, než akékoľvek iné metódy nápravy. Asi u 33 percent prípadov sa ukázalo, že v rodine zostalo všetko postarom. Ale ani jeden profesionálny sociálny pracovník neoznačil plány z rodinnej skupinovej konferencie za zlé. Po polroku sa uskutočnili aj kontroly výsledkov a v 6 percentách prípadov sa potvrdili opakované prípady domáceho násillia.

Čo sa deje, ak rodinnú skupinovú konferenciu z rôznych dôvodov zvolať nemožno?

Jedinou podmienkou na zvolanie rodinnej skupinovej konferencie je, že rodina musí sama chcieť. Niekedy je však rodina príliš malá. Vtedy skúsime zvolať rodinnú konferenciu a ak nefunguje, postupujeme ináč, lebo takáto konferencia sa nedá robiť v malom kruhu. Musí byť zaručená jej bezpečnosť, zdôrazňoval R. Van Pageé. O jeho prednáške by sa dalo ešte veľa hovoriť. Počkáme si však na výsledky prvých rodinných konferencií na Slovensku, ktoré budú známe v budúcom roku.

Margita Škrabáľková

15. október - Deň bielej palice

Biela pastelka

Pod názvom Biela pastelka 2006 sa 17. októbra v hlavnom meste SR v Bratislave a v ďalších slovenských mestách a obciach začala celoslovenská verejná zbierka na podporu nevidiacich a slabozrakých ľudí. Hlavným organizátorom zbierky je už po piaty raz Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska. Jej cieľom je získať finančné prostriedky na rozvoj aktivít, ktoré týmto ľuďom pomáhajú prekonať následky ich zdravotného postihnutia. Záštitu nad verejnou zbierkou prevzal herec, člen činohry SND, Marián Geišberg.

V prvý deň zbierky sa vydali do ulíc 120 miest a obcí trojčlenné tímy dobrovoľníkov - študentov a členov občianskych združení. Mali oblečené čierne a biele tričká s logom Bielej pastelky.

Na Námestí SNP v Bratislave od 10. až do 18. hodiny boli rozostavané biele informačné stánky, v ktorých mladí ľudia poskytovali informácie o činnostiach Únie, o verejnej zbierke, ale aj ďalších formách pomoci ľuďom s ťažkými poruchami zraku. Kto mal chuť a záujem, mohol sa zapojiť do kreslenia či modelovania, ako aj vyskúšať si chôdzu s dlhou bielou palicou, pokúsiť sa písať na stroji Braillovým slepeckým písmom, či povoziť sa na tandemoch. Záujem vyvolali aj ukážky práce vodiacich psov, výstava špeciálnych slepeckých pomôcok, či mini výstava fotografií, ktorá zdôrazňovala, že aj zrak je nad zlato.

Do zbierky možno ešte stále prispieť, a to až do 30. novembra, či už kúpou bielej pastelky s nápisom „Da-

Atmosféra na Námestí SNP v Bratislave 17. októbra 2006.

kujeme“ za 20 korún alebo zaslaním darcovskej SMS na číslo 820 (Orange, aj T – Mobile), alebo vložení peňažného daru v Ľudovej banke, číslo účtu: 4030016212/3100.

Viera Antoškova
Snímka: autorka

Urobme viditeľné aj počuteľným

Aj nevidiaci a slabozrakí ľudia sledujú televízne programy, chodia do kina a do divadla. Neustále sa zvyšuje podiel informácií určených občanom formou audiovizuálnych diel, ktorých vizuálny obsah je podstatný a zvukový obsah len doplnkový. Mnohé diela ani v inej forme neexistujú. Táto skutočnosť predstavuje mimoriadnu informačnú bariéru pre nevidiacich a slabozrakých ľudí, ktorí majú právo aj na informácie prezentované v audiovizuálnej forme a potrebujú ich pre svoju informovanosť, kultúrny rozvoj, vzdelávanie, prácu, kvalitné trávenie voľného času a skutočné začleňovanie do spoločnosti.

Jedinečným novým nástrojom na sprístupnenie audiovizuálnych diel týmto ľuďom je audio popis alebo hlasové komentovanie audiovizuálnych diel (audio description), ktoré sa už stáva reálnou službou v niektorých vyspelých krajinách západnej Európy a severnej Ameriky, ale aj v Českej republike. Audio description – hlasové komentovanie audiovizuálnych diel pre nevidiacich – je doplnenie hovoreného popisu vizuálnych situácií, ktorých popis alebo vyjadrenie neobsahuje zvuková zložka audiovizuálneho diela. Je to popis neverbálnych prejavov a činností účinkujú-

cich, popis scény, situácií, predmetov, odevov a ďalších vizuálnych prvkov podstatných pre primeranú úroveň porozumenia diela a zámeru autora. Komentár sa autorsky pripravuje tak, aby sa dal umiestniť do „tichých“ pasáží diela a umeleckou úrovňou obsahu i prednesu zodpovedal úrovni diela. Prednáša sa hlasom vhodne odlišným od originálnych hlasov diela. Divák má možnosť hlasový komentár vypnúť alebo počúvať prostredníctvom slúchadiel, aby nerušil iných divákov. Môže sa šíriť pomocou televízneho vysielania, na DVD so záznamom audiovizuálneho diela, v kinách a v divadlách, ktoré sú vybavené zariadeniami na selektívne šírenie audio informácií k jednotlivým divákovi (podobne ako zariadenia pre nedoslýchavých alebo na simultánne tlmočenie). Treba zdôrazniť, že hlasový popis je užitočný aj pre ľudí bez zrakového postihnutia, ktorí ho môžu počúvať pri domácich prácach, riadení auta, či v ďalších situáciách, kedy potrebujú zrak využívať na iné účely.

Táto téma je pre nás zvlášť aktuálna v kontexte prípravy nového návrhu zákona o digitalizácii vysielania a nového audiovizuálneho zákona i v súvislosti s úlohou zaviesť takúto službu, ktorá je súčasťou „Národného progra-

mu rozvoja životných podmienok ľudí so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života“ schváleného uznesením Vlády SR č. 590/2001 a jeho každoročných aktualizácií. Preto sme sa rozhodli zintenzívniť kampaň za jeho zavedenie aj na Slovensku.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska spolu s Filmovou a televíznou fakultou VŠMU usporiadala 10. októbra tohto roku odborný seminár o hlasovom komentovaní audiovizuálnych diel s pánom Joelom Snyderom z USA, riaditeľom Národného inštitútu pre titulkovanie (National Captioning Institute) a prezidentom spoločnosti „Audio Description Associates“ s motom „The Visual Made Verbal“ (Urobme vizuálne verbálnym). Účastníci seminára sa oboznámili s celým procesom výroby hlasového komentára audiovizuálneho diela. Veľmi zaujímavým a inštruktívnym spôsobom bola uskutočnená aj ukážka konkrétneho diela. Najprv bola prezentácia zvukovej stopy originálneho diela, potom zvuková stopa s hlasovým komentárom a nakoniec kompletná ukážka vrátane video záznamu a hlasového komentára. Účastníci si tak mohli vytvoriť reálnu predstavu, ako nevidiaci ľudia vnímajú televízne programy a filmy. Bolo veľmi zaujímavé aké prekvapivé a rozdielne

predstavy o obsahu ukážky si vytvorili na základe uvedených troch fáz jej prezentácie.

Táto téma bude pokračovať 15. novembra 2006 o 10. hodine v bratislavskom kine Tatra benefičným predstavením českého filmu „Horem pádem“ s hlasovým komentárom.

Veríme, že aj pomocou týchto aktivít sa podarí presadiť do pripravovanej legislatívy opatrenia ukladajúce povinnosť postupne vybavovať hlasovým komentovaním zvyšujúci sa podiel audiovizuálnych programov. Zdá sa, že je na to priaznivá atmosféra aj vďaka súčasnému rokovaniu Európskeho

parlamentu o novelizácii smernice „Televízia bez hraníc“, ktorá by mala obsahovať podporné ustanovenia na zavádzanie tejto služby v krajinách Európskej únie.

Branislav Mamojka
predseda Únie nevidiacich
a slabozrakých Slovákov

Prečo potrebujeme náhradné rodiny

Detské centrum
- Spoločnosť na pomoc deťom v SR, odkázaným na náhradnú výchovu, vznikla

29. novembra 1990 v Ružomberku, združením občanov na základe spoločného cieľa, a to pomoci postihnutým deťom. Je najstaršou dobrovoľníckou organizáciou tohto druhu na Slovensku.

Myšlienka založenia tejto spoločnosti vyplynula z potreby dôslednejšej obhajoby práv detí a bola krokom dopredu už vtedy existujúcej skupiny dobrovoľníkov, ktorí od roku 1980 organizovali pre deti z detských domovov rôzne športové a turistické podujatia, v rámci všestrannej výchovy detí odkázaných na náhradnú výchovu. Hlavný cieľ Detského centra sa od roku 1990 vyprofiloval. Celoslovenská pôsobnosť tejto organizácie bola užšie zameraná na deti a mládež, odkázanú na náhradnú výchovu, teda na deti a mládež, ktoré z rôznych príčin nemôžu byť vychovávané vlastnou biologickou rodinou. Ostatným kategóriám, najmä zdravotne postihnutým deťom, pomáhajú dobrovoľníci Detského centra v rámci voľných kapacít.

Angažovanosť Detského centra na pomoc deťom a mládeži, odkázaným na náhradnú výchovu sa pohybuje viacerými smermi a možno ju označiť za sociálnu a ekonomickú: je to najmä vytváranie podmienok na efektívnejšie formy náhradnej starostlivosti o deti – zriaďovanie profesionálnych náhradných rodín, podpora sanácie nefunkčnej rodiny a podpora náhradných rodinných foriem starostlivosti o deti.

V súčasnosti je hlavným programom Detského centra vytváranie efektívnejších foriem náhradnej starostlivosti, ako alternatíva ku zastaranej štátnej koncepcii náhradnej starostlivosti, organizovanej formou kolektívnej výchovy v detských domovoch. Detské

centrum presadzuje, aby sa deti, odkázané na náhradnú starostlivosť, dostali späť do vlastnej rodiny a ak to nie je možné, tak do „náhradnej“ – adoptívnej rodiny, pestúnskej rodiny, profesionálnej náhradnej rodiny.

V rámci hľadania efektívnejších foriem náhradnej starostlivosti a ich realizácie, zriadilo Detské centrum v októbri roku 1999 prvý virtuálny nešťatny detský domov, ktorému dalo názov „Náhradné rodiny Detského centra“. Tento detský domov pozostáva z náhradných rodín situovaných v regióne Žilinského samosprávneho kraja. Takto organizovaná forma nešťatnej náhradnej výchovy bola do roku 2001 zatiaľ na Slovensku ojedinelá. Detské centrum vytvorilo na Slovensku vzor pre transformáciu nevyhovujúcich štátnych detských domovov. V roku 2005 bola kapacita domova doplnená na 32 detí v 9 profesionálnych náhradných rodinách a jednej samostatnej skupine s 9-timi deťmi, kde sa o výchovu starajú tiež manželia, ktorí v objekte náhradnej výchovy aj bývajú spolu s vlastnými deťmi a tvoria jeden rodinný celok. Celková kapacita náhradných rodín Detského centra je štyridsať detí.

V septembri roku 2006 zriadilo Detské centrum pri Detskom domove **Náhradné rodiny Detského centra** aj samostatnú diagnostickú skupinu pre deti s nariadeným výchovným opatrením, predbežným opatrením a súdom nariadenou ústavnou starostlivosťou.

Čo je samostatná diagnostická skupina

Samostatná diagnostická skupina je zriadená podľa § 53 ods. 2 písm. a) Zákona č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele najmä na účel vhodného a zodpovedajúceho zaradenia dieťaťa do profesionálnej rodiny detského domova alebo zaradenia dieťaťa do samostatnej skupiny detského domova, či zaradenia dieťaťa do špecializovanej samostatnej skupiny detského domova alebo návrhnutia preradenia dieťaťa do iného detského domova alebo iného zariadenia, metodického usmerňovania výchovných pracovníkov vlastného detského domova, či iných detských domovov alebo iných zariadení.

Táto skupina vykonáva odbornú diagnostiku, vypracúva diagnostickú správu o dieťati na účely spracovania individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa po skončení pobytu v samostatnej diagnostickej skupine a realizuje opakovanú diagnostiku (rediagnostiku) detí vlastného detského domova a detí z iných zariadení. Samostatná diagnostická skupina pri Detskom domove Náhradné rodiny Detského centra v Ružomberku, používa pri svojej práci rozličné terapie, medzi nimi aj modernú metódu EEG biofeedback, aplikovanú skúsenými psychológmi. Táto metóda umožňuje ovládať mozgové vlny. Ide o sebaučenie sa mozgu pomocou tzv. biologickej spätnej väzby. Na základe „EEG biofeedback tréningu“ sa dajú usmerňovať mozgové vlny a uviesť ich do

súladu. Takto sa dajú korigovať a liečiť aj poruchy pozornosti a hyperaktivity (ADD/ADHD), špecifické poruchy učenia: dyslexia - dysgrafia - dysortografia - dyskalkulia, vývojové vady reči, poruchy spánku: ťažkosti so zaspávaním - nespavosť - enuréza - dešivé sny, poruchy správania sa, poruchy koordinácie a motoriky, poruchy pripútania, atď. Tréning pomocou EEG biologickej spätnej väzby je nenásilný,

bezbolestný a hravý. Pokiaľ ho realizuje odborník, nepredstavuje riziko, pretože nemá vedľajšie účinky. Nie je návykový a jeho efekt je dlhodobý.

Odborní pracovníci diagnostickej skupiny pracujú počas rediagnostiky detí z iných zariadení, aj s ich výchovnými pracovníkmi. Na tento účel sú v priestoroch diagnostickej skupiny vyčlenené ubytovacie priestory na krátkodobé ubytovanie vychovávateľov

z detských domovov a iných zariadení na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Viac informácií možno nájsť na www.detskecentrum.sk

Viktor Blaho
riaditeľ Detského domova Náhradné rodiny a prezident Detského centra v Ružomberku
Snímky: archív Detského centra

Napísali nám

Zo stretnutia na Martinských holiach

Básnik sa modlí za deti

Nevedia prečo,
no veľmi im to treba.
A možno ešte viacej ako chleba.
Aby im v duši pusto nebolo.
Aby ich mali radi okolo.

Milan Rúfus
(úryvok)

Začala som touto básňou Milana Rúfusa, lebo deti sú mojou srdcovou záležitosťou, lebo čo iné ako láska k deťom zhromaždila rodičov a animátorov na 16. stretnutí profesionálnych náhradných rodín Detského centra z Ružomberka?

Toto stretnutie sa konalo na Martinských holiach v Hoteli Martinské hole od 28. septembra do 1. októbra 2006. Riaditeľ PaedDr. Viktor Blaho vybral pekné miesto a prostredie, aj počasie nám „zaobstaral“ pekné, jesenné. Myslím, že všetci sme sa tu dobre cítili ako jediná veľká rodina. A do rodiny patria deti, mamy, tatinovia, uovia a tety. Zišlo sa nás bezmála sedemdesiat členov náhradných rodín. A naše stretnutie bolo o tom, aby sme deťom lepšie rozumeli, lebo aj keď samy sme deťmi boli, niekedy na to zabúdame...

Spomeniem niektoré aktivity, ktoré sme tu napláňali: prvý večer sme venovali deťom. Bol pre ne skúškou odvahy, mali prejsť tmavým nočným lesom samy alebo vo dvojici. Na druhý deň nasledovala návšteva Turčianskeho múzea A. Kmeťa v Martine, zaujímavej zbierky prírodných hodnôt Turca. Na jej začiatku stál Andrej Kmeť a hoci sa otvorenia múzea nedožil, máme dôvod byť hrdí na takého slávneho rodáka. A napokon, nechýbali hry pre deti za-

merané na prebudenie ich tvorivosti, opekačka pri veľkej vatre, ba ani výlet na Veľkú lúku, najvyšší vrchol Lúčanskej Malej Fatry. Poznámam, že to nebol len taký obyčajný výlet, ale deti cestou plnili „bojovú“ úlohu, za čo ich na vrchole Veľkej Lúky čakala sladká odmena. A potom prišla nedeľa a ...čo sa raz začne, musí sa raz i skončiť, teda treba sa vrátiť domov. No nerozlúčili sme sa navždy, lebo sme dostali termín budúceho stretnutia, na ktoré sa už určite všetci tešíme. A ako som básňou začala, tak básňou aj končím:

Siroty žijúcich rodičov

Keď pôjdeš z výletu,
ovenčená džavotom svojich dcér,
aj pre ne odtrhni úsmev a kvet,
pre ne,
pre privčas múdre a smutné
siroty žijúcich rodičov.

Vojtech Mihálik
(úryvok)

Ružena Jakubčiková
(profesionálna náhradná rodina)

Všimli sme si

Kampaň Svet bez chudoby

V podvečer 17. októbra 2006, na Medzinárodný deň boja proti chudobe, pripravila Platforma mimovládnych rozvojových organizácií, eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí a Mestská časť Bratislava - Staré Mesto spolu s ďalšími organizáciami (medzi ktorými boli aj niektoré členské združenia SHR ako napríklad Domka), pochod mestom s bielou stuhou z Hviezdoslavovho námestia v Bratislave, za sprievodu Sambového orchestra „Bracatuda“.

Vytvorili tak priestor na vyjadrenie podpory celosvetovej aktivity adresovanej politikom, aby sa vážne začali venovať odstráneniu extrémnej chudoby vo svete. Hlavný program bol v hudobnom altánku na Hviezdoslavovom námestí. Okrem tanečných a hudobných vystúpení, sa účastníci dozvedeli viac o osobných skúsenostiach s extrémnou chudobou, pozreli si projekcie fotografií, projektov a spotov.

Súčasťou podujatia bol výtvarný workshop, stánok s Fair trade výrobkami a podpisovanie megalistu s požiadavkami adresovanými ministromi zahraničných vecí. Viac informácií nájdete na: www.svetbezchudoby.sk.

(mš)

Zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť

Bezvládnosť je dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav, pri ktorom je poistenec - poberateľ dôchodku odkázaný na ošetrovanie a obsluhu inou osobou. Podľa Zákona o sociálnom zabezpečení č. 100/1988 Zb. a vykonávacej vyhlášky č. 149/1988 Zb. sa priznávala čiastočná, prevažná a úplná bezvládnosť a zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť o 300 Sk, 500 Sk a 700 Sk mesačne.

Od 1. januára 2001 došlo k zmene. Zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť sa už nepriznáva. Nadväzne na zákon o sociálnej pomoci sa odstránila duplicita kompenzovania sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, ktorú riešil zákon o sociálnom zabezpečení zvýšením dôchodku pre bezvládnosť a Zákon o sociálnej pomoci priznávaním viacerých peňažných príspevkov alebo poskytovaním opatrovateľskej služby.

Potrebu poskytovania pomoci pri nevyhnutných životných úkonoch, pri zabezpečovaní nevyhnutných prác v domácnosti a pri zabezpečovaní kontaktu so spoločenským prostredím rieši zákon o sociálnej pomoci poskytovaním peňažného príspevku na osobnú asistenciu, peňažného príspevku za opatrovanie a poskytovaním opatrovateľskej služby.

Zákonnou úpravou účinnou od 1. januára 2001 sa však zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť neodňalo tým, ktorým bolo priznané podľa predpisov účinných do 31. decembra 2000. Takéto riešenie bolo prevzaté aj do zákona o sociálnom poistení č. 461/2003 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2004. Podľa § 270 citovaného zákona „Zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť priznané podľa predpisov účinných do 31. decembra 2000 sa od 1. januára 2004 vypláca za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2000.“

V tomto príspevku chceme upozorniť na súvislosti zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť s nárokmi na niektoré dôchodkové dávky podľa predpisov účinných od 1. januára 2004 a kedy možno požiadať o zmenu stupňa bezvládnosti a o úpravu sumy zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť aj bez zmeny dôchodkovej dávky. U pracujúcich invalidných poistencov ide najčastejšie o tieto prípady:

1. Pri novom vymeraní invalidného dôchodku

K sume novovymeraného invalidného dôchodku bude naďalej vyplácané zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť priznané podľa predpisov účinných do 31. decembra 2000. Nové vymeranie invalidného dôchodku nebolo do návrhu zákona o sociálnom poistení prevzaté. Iba na základe legislatívnej iniciatívy Slovenskej humanitnej rady a Organizácie muskulárnych dystrofiíkov je v prechodných ustanoveniach zákona schválená výnimka, a to v § 263 ods. 13 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších úprav. Podľa tohto ustanovenia suma invalidného dôchodku poistenca, ktorý splnil podmienky nároku na nové vymeranie pred 1. januárom 2004 a bol po vzniku nároku na nové vymeranie nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003, sa určí podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004. Rozhodujúcim obdobím na určenie priemerného mesačného zárobku sú kalendárne roky 1994 až 2003. **Z obdobia dôchodkového poistenia získaného po 31. decembri 2003 nárok na nové vymeranie invalidného dôchodku nevzniká.**

Poznamenávame, že podávanie žiadosti o nové vymeranie má význam iba vtedy, keď nová suma vypočítaného invalidného dôchodku bude vyššia ako suma, v akej sa invalidný dôchodok vyplácal do priznania nového vymerania invalidného dôchodku. Podmienky nároku na nové vymeranie invalidného dôchodku upravuje § 35 zákona o sociálnom zabezpečení č. 100/1988 Zb.

2. Pri priznaní starobného dôchodku

Pri zmene invalidného dôchodku na starobný dôchodok po splnení podmienok nároku na starobný dôchodok, platí to isté, čo pri novom vymeraní invalidného dôchodku, podľa bodu 1. tohto príspevku. K priznanému starobnému dôchodku sa pripočíta zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť priznané podľa predpisov účinných do 31. decembra 2000. Takéto podanie žiadosti má taktiež význam iba vtedy, keď suma starobného dôchodku bude vyššia ako suma invalidného dôchodku vyplácaného pred priznaním starobného dôchodku.

Stretávame sa s názorom, že podávanie žiadosti o priznanie starobného dôchodku namiesto invalidného dôchodku je zbytočné, pretože od roku 1988 sa invalidné dôchodky každoročne valorizovali, a preto suma invalidného dôchodku bude vyššia ako suma starobného dôchodku. S týmto názorom sa bez výpočtu netreba uspokojiť, pretože skutočnosť býva i opačná.

Osobitne chceme zdôrazniť, že poistencom, ktorým už bol po dovŕšení dôchodkového veku bez žiadosti prekvalifikovaný invalidný dôchodok na starobný dôchodok od 1. januára 2005 alebo ktorým bude prekvalifikovaný od 1. augusta 2006 do 31. decembra 2007, nezaniká nárok na podanie žiadosti o vlastný starobný dôchodok. Ak vypočítaná suma vlastného starobného dôchodku bude nižšia, naďalej sa im bude vyplácať vyššia suma starobného dôchodku, na ktorý bol prekvalifikovaný invalidný dôchodok. Podaním žiadosti nemajú čo stratiť.

Na súvislosti prekvalifikovaných starobných dôchodkov a vlastných starobných dôchodkov so zákonom o dani z príjmov a so zákonom o službách zamestnanosti upozorníme v osobitnom príspevku.

3. Pri zhoršení zdravotného stavu

Ak ide o také zhoršenie, ktoré sa dá hodnotiť ako vyšší stupeň bezvládnosti, možno požiadať o posúdenie zdravotného stavu a o vyššiu sumu zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť. Miera odkázanosti na ošetrovanie a obsluhu inou osobou a tomu zodpovedajúci stupeň čiastočnej, prevažnej a úplnej bezvládnosti sa posudzuje podľa § 36 vykonávacej vyhlášky k zákonu o sociálnom zabezpečení č. 149/1988 Zb.

Pri úspešnosti v konaní treba vo všetkých troch prípadoch počítať s tým, že zvýšenie dôchodkovej dávky alebo vyššia suma zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť sa budú brať do úvahy pri posudzovaní príjmov podľa zákona o sociálnej pomoci na účely peňažných príspevkov na kompenzáciu, peňažného príspevku za opatrovanie a pri poskytovaní opatrovateľskej služby.

Tel.: 048 413 93 50 alebo: 02 43 42 67 31.

Štefan Martiš
Viera Kováčová

Predstavujeme

Asociácia Premeny a jej združenie Delfín

Slovenská asociácia pacientov a patientských organizácií pre duševné zdravie **PREMENY** vznikla 2. novembra 2000 a má celoslovenskú pôsobnosť. Riadnym členom Slovenskej humanitnej rady sa stala 24. septembra 2001. Jej sídlom je Nemocnica s poliklinikou Zvolen. Oslovili sme novú prezidentku asociácie **PREMENY** Evu Farbiakovú, aby nám priblížila súčasné ciele a prácu Asociácie Premeny a oboznámila nás s činnosťou jedného z členov uvedenej asociácie, Občianskeho združenia duševného zdravia **DELFIN**.

Čo najviac charakterizuje vašu asociáciu PREMENY a aký je jej hlavný cieľ?

Asociácia Premeny združuje regionálne organizácie pacientov, expacientov, užívateľov a bývalých užívateľov psychiatrických služieb a svojpomocné skupiny pre duševné zdravie, koordinuje ich činnosť a vytvára priaznivé podmienky na ich rozvoj a vznik nových patientských organizácií. Hlavným cieľom je skvalitniť život ľudí s duševným ochorením, dosiahnuť plné uplatnenie princípu spravodlivosti a humanizmu, zakotvené v Listine základných ľudských práv a slobôd a v Ústave SR. Chceme riešiť problémy a potreby duševne chorých osôb, obhajovať ich záujmy a požiadavky, presadzovať rovnoprávnosť duševne chorých osôb s ostatnými členmi spoločnosti a koordinovať činnosť regionálnych združení, ktorých je trinásť.

Môžete, okrem Občianskeho združenia Delfín, vymenovať zvyšných dvadsať združení?

V Slovenskej asociácii patientských združení **PREMENY** je v súčasnosti 13 združení, ktoré postupne vznikali v Bratislave - 2 združenia a po jednom v Michalovciach, Trenčíne, Pezinku, Banskej Bystrici, Rimavskej Soboty, Košiciach, Prievidzi, Považskej Bystrici, Žiline a v Partizánskom.

Kedy Občianske Združenie Delfín vzniklo a odkedy je členom asociácie Premeny?

Občianske združenie duševného zdravia **DELFIN** pre okresy Zvolen, Detva, Krupina sídli vo Zvolene. Je to mimovládna organizácia snažiac sa o skvalitnenie života ľudí s duševným ochorením, ich príbuzných a sympatizantov. Vznikla

Eva Farbiaková, prezidentka Asociácie Premeny

1. júna 2001 a v novembri toho istého roka sme sa stali členom Slovenskej asociácie pacientov a patientských organizácií pre duševné zdravie **PREMENY**. Štatutárnym zástupcom združenia **DELFIN** som ako jeho zakladateľka bola do leta t.r. ja a v súčasnosti je ním môj kolega - Ing. Vladimír Svorák. Delfín združuje ľudí, ktorí boli alebo sú odkázaní na pomoc psychológa alebo psychiatra. Združujeme aj ich príbuzných, priateľov a sympatizantov.

Aké sú ciele a čím sa zaoberá vaše občianske združenie Delfín?

Naším cieľom je všestranná pomoc duševne chorým osobám a ich rodinám, spolupráca s odborníkmi, spolupráca so združeniami pre duševné zdravie a zabezpečenie reintegrácie pacientov a expacientov do spoločnosti. Robíme pravidelné klubové stretnutia, turistické výlety, kultúrne a spoločenské a športové podujatia, jednoduché kurzy práce s počítačom a rozličné tvorivé aktivity.

Prezradíte nám najbližšie plány Občianskeho združenia Delfín?

Plánujeme zriadiť rehabilitačné stredisko a chránené bývanie, prednášky o duševných chorobách, formách terapie, sociálno-právne poradenstvo a podobne, prostredníctvom médií zviditeľniť naše požiadavky, vybudovať Dom duševného zdravia (DDZ), kde budeme zmysluplne tráviť voľný čas a rozvíjať naše aktivity.

S kým najviac spolupracujete?

Spolupracujeme s Ligou za duševné zdravie a s občianskym združením **ODOS**, ktoré v ostatných rokoch vytvárajú aj priestor na zmenu v legislatíve, uľahčujú aj prienik do povedomia širokej verejnosti

prostredníctvom mediálnej prezentácie a organizovaním verejných finančných zbierok po celom Slovensku. Podaril sa nám aj kus spoločnej práce, a to na vzniku vlani schváleného Národného programu duševného zdravia. Svojpomocné skupiny sa podieľali na vzniku tohto dôležitého dokumentu.

Čo považujete vo vašej práci za najdôležitejšie?

Hovorí sa, že úroveň spoločnosti sa meria úrovňou starostlivosti o tých najslabších – chorých. No dá sa povedať, že v 21. storočí je už naša slovenská spoločnosť skutočne vyspelá? Máme demokraciu, všetko sa riadi trhovým mechanizmom, za peniaze si človek môže dovoliť takmer všetko – no zdravie, to sa za žiadne peniaze kúpiť nedá. Preto je najdôležitejšia ľudská solidarita, pochopenie a spoločná snaha o čo najširšiu spoluprácu. Naše svojpomocné skupiny sa snažia, aby prostredníctvom osvetu a podporovaním vzniku komunitných služieb naväzujúcich na pobyt v nemocniciach, nebol návrat človeka s duševnými ťažkosťami do normálneho života sťažený kvôli nepochopeniu najbližších, ale aj susedov, či kolegov.

Stretávate sa a spolupracujete aj s bývalými pacientmi?

V našich združeníach sú vlastne takmer všetci bývalí pacienti. Napriek svojim zdravotným handicapom sa mnohí z nich aktívne zapojili do procesu sebazvedávania a v niekoľkých mestách sa darí spolupráca s odborníkmi v osvetovej činnosti. Spolu organizujeme besedy pre verejnosť – študentov, pedagógov, informujeme verejnosť o svojich programoch prostredníctvom prezentácií (výstavy výtvarných prác, krstý kníh...) ale tiež počas verejných finančných zbierok, kedy môžeme prezentovať aj konkrétne výrobky, vytvorené v združeníach. Ukazuje sa, že najlepšie výsledky sa dosahujú tam, kde sa ľuďom nezdôrazňuje ich choroba, ale poskytnúť možnosť v spoločnosti seberovných zmysluplne tráviť voľný čas pri tvorivej činnosti.

Margita Škrabáľková

Kontakt:

Občianske združenie **DELFIN**
v NsP „VAŠE ZDRAVIE“, n.o.

Kuzmányho nábrežie 28

960 01 ZVOLEN

Telefón: 0910-984 503

E-mail: delfinzv@gmail.com

www.delfin.szm.sk

IČO: 37824678

Bankové spojenie:

Slovenská sporiteľňa a.s. MsP Zvolen

Číslo účtu: 401439647/0900

Summary

Conference People to People 2 %

(page 3-4)

On 24 October 2006 the non-governmental organizations organized in Bratislava (Park of Culture and Amusement) a conference where politicians were also invited to discuss with recipients of remitted tax amount of 2 %. Organizers maintain by this event the tradition of Stupava conferences. Invitation to a round-table discussion was accepted by all parliamentary groups. The aim of this conference was to open the dialogue on the position of the non-governmental organizations, promotion of philanthropy in Slovakia but first of all to launch campaign People to People against cancellation of 2 % income tax assignment of juridical persons, for conservation of minimum sum of 20 Sk (Slovak crowns) remitted by physical persons and non-taxable sum of 300 000 Sk for non-profit organizations.

Some well-known personages took part in the conference, among others Mrs. Eva Siracká, Mr. Anton Srholec, Mr. Martin Bútorá. Mr. Pavel Demeš compered the round-table with representatives of all political parliamentary parties. From members of the National Council of the SR presented their opinions Mr. Milan Urbányi (HZDS-Movement for Democratic Slovakia), Mr. Miroslav Číž (Smer-Slovak National Party), Mrs. Magda Vášaryová (SDKÚ-DS - Slovak Democratic and Christian Union-Democratic Party), Mr. József Berényi (SMK-Party of Hungarian Coalition) and others. In discussion with politicians many representatives of non-governmental organizations presented their opinions, e.g. Mr. Branislav Mamojka, Mrs. Mária Orgonášová, Mrs. Viera Dubáčová, Mrs. Lucia Stasselová who finished discussion by words: "Tax of 2 percent teaches us to help and to be solidaristic." Mr. Filip Vagač presented campaign People to People that comprises many activities. Now we will introduce some of them.

Family conferences

(page 5)

Almost every week we can learn or read about the physical abused persons and even murder cases as a consequence of domestic violence. Physically and sexually abused children, truancy, etc., are serious problems existing not only in Slovakia but also in other countries. The Smile as a Gift - the Society of friends of children from the children's homes

headed by Mr. Robert Van Pageé, European expert from Holland has implemented - in order to prevent or eradicate all form of domestic violence - the method of family group conferences (FGC) in Slovakia, too.

The abused child or women is often asked by ruffian not to speak about this problem to anybody. However, it is necessary to speak and even to publish such case, if it is possible, because this is the way how to help to child and mother. In Holland, as well as in other EU countries proved as useful the method of family group conference. Once the problem of domestic violence started to be discussed in the wider family circle "it looks like the motor of the domestic violence would be turned off", Mrs. Roger Van Pageé said during his recent visit of Slovakia and the society Smile as a Gift. Then he continued: "In our country during such family conference family members prepare the plan how to proceed with the problem so that stop the domestic violence.

Do visible to be also audible

(page 6)

The sightless and purblind people also watch TV programmes, visit the cinema and theatre. The share of information given to children through the use of audiovisual works in which visual contents is substantial and acoustic one plays only supplementary role, is increasing permanently. Many of works do not even exist in other forms. This fact implies a serious information barrier for the sightless and purblind people who also have the right to obtain information in audiovisual form and need it for their knowledgeableness, cultural development, education, work, leisure activities and real integration into the society.

However, there is new, unique instrument that makes the audiovisual works available to these people - audio description. It became a real service in some developed Western European countries, the North America, but in the Czech Republic, too.

Introducing

PREMENY association and its member organization Delfin

(page 10)

PREMENY - the nationwide Slovak association of patients and patients' organizations for mental health came into being on 2 November 2000 and became a regular member of the Slovak Humanitarian Council on 24 September 2001. It is seated in Health Centre in Zvolen. We addressed Mrs. Eva Farbiaková, newly elected President of this association to inform us about activities and aims of the

association PREMENY and activities of the DELFÍN civil associations for mental health - one of its member organizations.

What is the most characteristic feature of your association PREMENY and what are its main aims?

PREMENY association brings together regional organizations of patients, ex-patients, users or former users of psychiatric services as well as self-help groups for mental health, coordinates their activities and creates favourable conditions for their development and establishment of new organizations of patients. The main goal is to improve quality of life of the mentally disturbed people, to reach full implementation of the principle of justice and humanism enshrined in the Charter on the Basic Rights and Freedoms and also in the Constitution of the Slovak Republic. We want to solve problems and needs of mentally disordered patients, to defend their interests and requests, to push their coequality with other members of society as well as coordinate activities of 13 regional associations.

When the DELFÍN civil association was set up and how long it has been a member of the Premeny?

The DELFÍN civil organization for mental health, with the scope of activity for Zvolen, Detva and Krupina districts has a base in Zvolen. It is a non-governmental organization aiming at improving the quality of life of mentally disordered patients, their relatives and sympathizers. It was set up on 1 June 2001 and in November 2001 became a member of the Premeny - the Slovak association of patients and patients' associations for mental health. I worked as a statutory representative of the DELFÍN association as its founder up to summer this year when I was replaced by my colleague Ing. Vladimír Svorák. The DELFÍN brings together people who were or are still dependent on the help of psychologist or psychiatrist. We also associate their relatives, friends and sympathizers.

What are your aims and what activities the DELFIN civil association is dealing with?

Our object is to provide all kind of aid to mentally disordered people and their families, cooperation with experts and associations dealing with mental health and reintegration of patients and ex-patients into society. We arrange club meetings, trips, cultural, sport and social events, simple computer courses and various creative activities.

In the supplement Humanita Plus we pay attention to the complex care about the deaf and people with hearing defect and to 170 anniversary of their education in Slovakia.

HUMANITA – časopis dobrovoľníckeho sektora Slovenskej republiky. Vydáva Slovenská humanitná rada s podporou grantu MPSVaR SR. Rozširuje vlastnou distribúciou. Objednávky prijíma redakcia. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciam. Uverejnené príspevky nehonorujeme. Registrácia pod č. MK SR 710/92, ISSN 1336-2208.

Šéfredaktorka PhDr. Margita Škrabáľková, redaktorka PhDr. Viera Antošková. Adresa redakcie: Páričkova 18, 821 08 Bratislava 2, telefón: 02-5020 0520, fax: 02-5020 0522, e-mail: tlcove.shr@changenet.sk. Grafická úprava: Agentúra Zachar, s. r. o., Bratislava, tlač: RAX, s. r. o., Bratislava. © SHR. Obálka - foto: Agentúra Zachar, snímky k upútavke: archív Detského centra Ružomberok.

Strana 834